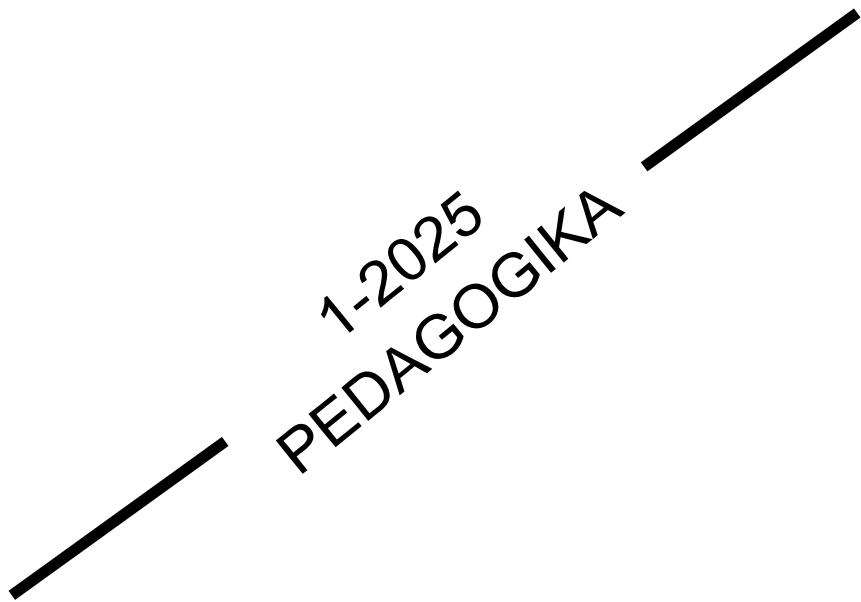

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995-yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

FarDU. ILMIY XABARLAR – НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК.ФЕРГУ

Muassis: Farg'ona davlat universiteti.

“FarDU. Ilmiy xabarlar – Научный вестник. ФерГУ – Scientific journal of the Fergana State University” jurnali bir yilda olti marta elektron shaklda nashr etiladi.

Jurnal pedagogika, filologiya, tarix, falsafa, siyosat, kimyo, biologiya hamda geografiya fanlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Jurnaldan maqola ko'chirib bosilganda, manba ko'rsatilishi shart.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2020-yil 2-sentabrda 1109 raqami bilan ro'yxatga olingan.

Muqova dizayni va original maket FarDU tahriri-yashriyot bo'limida tayyorlandi.

Tahrir hay'ati

**Bosh muharrir
Mas'ul muharrir**

SHERMUHAMMADOV B.SH.
AXMADALIYEV Y.I.

FARMONOV Sh. (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, f-m.f.d., prof.	ZUOGANG PENG (Xitoy)	Janubiy-q'arbiy universitet, b.f.d., prof
ZAYNOBIDDINOV S (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, f-m.f.d., prof	PANASYUK M (Rossiya)	Qozon federal universiteti, g.f.d, profr
AZAMOV A (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, f-m.f.d., prof	VALI SAVASH YYELEK (Turkiya)	Ankara Hoji Bayram Veli universiteti fil.
SAGDULLAYEV Sh (O'zbekiston)	O'zRFA t.f.d., prof	SIROJIDDINOV Sh (O'zbekiston)	f.d., prof
TURAYEV A. (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, k-b,f.d., prof	ABADI, TOTOK WAHYU (Indonesia)	Alisher Navoiy nomidagi ToshDO'TAU akademigi, fil.f.d., prof
RASHIDOVA S. (O'zbekiston)	O'zRFA k.f.d., prof	SCOTT LEVI (AQSH)	Universitas Muhammadiyah Sidoarjo,
ABDULLAEVA Z (Qirg'iziston)	OshDU k.f.n., dots	AZIYA ZHUMABAYEVA (Qozog'iston)	Siyosat va xalqaro huquq.
TOJIBOYEV K. (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, b.f.d., prof	SANIYA NURGALIYEVA (Turkiya)	Ohio State University, PhD, prof
G'ULOMOV S. (O'zbekiston)	O'zRFA akademigi, i.f.d, prof	SALTANAT ABILDINA (Qozog'iston)	Abay nomidagi Qozoq milliy pedagogika universiteti
JUMABEKOVA B (Qozog'iston)	b.f.d., prof		Ataturk University
			E. A. Buketov nomidagi Qaragandi davlat universiteti

Tahririyat kengashi

PEDAGOGIKA BO'YICHA

EGAMBERDIYEVA T.	FarDU, p.f.d., prof.	DAVLYATOVA G.	FarDU, p.f.n., dots.
XONKELDIYEV Sh.	FarDU, p.f.d., prof.	BAYDJANOV B.	FarDU, p.f.n., dots.
TOJIBOYEVA H.	O'z Res FA Pedagogika ITI p.f.d. (Dsc)	ABBASOVA N.	FarDU, p.f.f.d., dots.
QURBONOVA B.	FarDU, p.f.d. (DSc), prof	GOFUROVA N.	FarDU, p.f.f.d.
O'RINOVA N.	FarDU, p.f.n., dots.	URAIMOV S.	FarDU, p.f.f.d., dots. (DSc)

Bo'lim boshlog'i: Zokirov I.I., b.f.d.,prof.

Texnik muharrirlar: Sheraliyeva J.
Mirkarimova Sh.

Musahhihlar: Mahmudov F.
O'rinboyev I.

Tahririyat manzili:

150100, Farg'ona shahri, Murabbiylar ko'chasi, 19-uy.
Tel.: (0373) 244-44-57. Mobil tel.: (+99891) 670-74-60
Sayt: www.fdu.uz. Jurnal sayti: Jouranal.fdu.uz

B.Sh.Shermuhammadov, Q.B.Qurbanova	
Oliy ta'limda talabalarни ijtimoiy hamkorlikka tayyorlash metodikasini takomillashtirish.....	5
T.Эгамбердиева, С.Юлдашев	
Исторические корни народных игр	11
A.A.Turaханов	
Факторы формирования психологической устойчивости у будущих военных	
руководителей к негативным идеям и социальным угрозам	17
N.R.Gafurova	
Advanced mnemonic techniques for students in language courses	23
A.N.Qosimov	
O'quvchilarda sport vositasida milliy identiklikni shakllantirishning ijtimoiy-	
pedagogik asoslari.....	30
N.R.Gafurova	
Developing critical thinking skills through integration of artificial intelligence technologies in	
reading and writing at Fergana State University.....	36
M.M.Yuldashev	
O'quvchi organizmining funksional imkoniyati va jismoniy yuklamalarga moslashuvi	42
Sh.A.Ibragimova	
Ishbilarmonlikning ijtimoiy-ma'rifiy va pedagogik jihatdan o'rganilish zarurati va uni	
rivojlanish genezisi.....	46
N.R.Gafurova	
Teaching english through film: a contextual approach to language learning.....	52
D.A.Abduraxmonov	
Bo'lajak pedagoglarda kreativ-pedagogik yondashuv asosida kasbiy kompetentlikni	
rivojlantirish bosqichlari.....	56
J.V.Solijonov	
Bo'lajak pedagoglarda mantiqiy tafakkurni rivojlantirishning ilmiy-pedagogik asoslari	59
N.T.Mirzamaxmudova	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning mustaqil ta'lim faoliyati metodikasini	
rivojlantirishning metodologik jihatlari.....	62
N.R.Gafurova	
The effect of integrating literature into second language classrooms on student engagement in	
higher education institutions.....	66
D.A.Maxmudova	
The role of technology in language teaching: enhancing engagement through digital tools.....	70
D.O.Gulamova	
Imom Al - Buxoriy ma'naviy merosining yoshlarni komillik ruhida tarbiyalashdagi ahamiyati	76
N.R.Gafurova	
The impact of creative writing exercises on language proficiency and self-expression.....	82
B.M.Artikova	
Innovative approaches to developing professional competence in students of technical higher	
education institutions (based on the example of the building and construction specialty)	89
M.N.Haytboyeva	
"Rivojlanayotgan sun'iy intellekt davrida ta'lim: ChatGPT imkoniyatlari yordamida	
o'qitish va o'rganishni rivojlantirish"	93
N.U.Jamalova	
Vitagen ta'lim texnologiyalarining nazariy asoslari va gumanitar fanlarga tatbiqi	97
Sh.R.Temirov	
Umumta'lim muassasalarining boshlang'ich sinf o'quvchilarini jismoniy rivojlanishida gimnastika	
mashg'ulotlarining samaradorligi.....	101
N.R.Gafurova	
The impact of online learning platforms on school education	108

УО'К: 37.02:004.8

"RIVOJLANAYOTGAN SUN'YIY INTELLEKT DAVRIDA TA'LIM: CHATGPT IMKONIYATLARI YORDAMIDA O'QITISH VA O'RGANISHNI RIVOJLANTIRISH"

"EDUCATION IN THE ERA OF EMERGING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: ADVANCING TEACHING AND LEARNING WITH THE CAPABILITIES OF CHATGPT"

"ОБРАЗОВАНИЕ В ЭПОХУ РАЗВИВАЮЩЕГОСЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА: РАЗВИТИЕ ОБУЧЕНИЯ И ПРЕПОДАВАНИЯ С ПОМОЩЬЮ ВОЗМОЖНОСТЕЙ CHATGPT"

Haytboyeva Mehriniso Nizomaddin qizi

Urganch davlat universiteti tayanch doktoranti Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Urganch filiali stajor-o'qituvchi

Anotatsiya

Zamonaviy jamiyatda axborotga to'g'ri va samarali yondashish zarurati kunda kunga o'sib bormoqda. Axborot madaniyati bo'lg'usi pedagoglar uchun o'quvchilarga ma'lumotlarni izlash, tahsil qilish va ulardan samarali foydalanishni o'rnatishda muhim rol o'yinaydi. Bu ko'nigmalar nafaqat ta'lif jarayonida, balki o'quvchilarning hayotiy faoliyatida ham kerak bo'ladijan qobiliyatlarini shakllantirishga yordam beradi. Axborot madaniyati pedagoglarga ilmiy va ta'limi tadqiqotlar o'tkazishda, yangi bilimlarni izlashda va o'quv materiallarini tayyorlashda yordam beradi.

Abstract

Artificial Intelligence (AI) creates significant opportunities in the education process, providing personalized instruction to students, improving teaching efficiency, and optimizing the learning process. AI systems, such as ChatGPT, assist students in quickly learning and understanding lessons, data, and questions. They are used in a variety of areas within the educational process, such as automating systems, creating personalized learning plans, assisting teachers, and improving the quality of education. At the same time, the use of artificial intelligence in education raises new ethical and security concerns.

Аннотация

В современном обществе необходимость правильного и эффективного подхода к информации с каждым днем растет. Информационная культура играет важную роль для будущих педагогов в обучении учащихся поиску, анализу и эффективному использованию информации. Эти навыки помогают формировать способности, которые будут необходимы не только в образовательном процессе, но и в повседневной жизни учащихся. Информационная культура помогает педагогам проводить научные и образовательные исследования, искать новые знания и подготавливать учебные материалы.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, ChatGPT, Shaxsiylashtirilgan ta'lif, ta'lif jarayoni, Ta'lif jarayonini avtomatlashtirish

Key words: Artificial Intelligence, ChatGPT, Personalized Education, Educational Process, Automation of the Educational Process.

Ключевые слова: Искусственный интеллект, ChatGPT, персонализированное обучение, образовательный процесс, автоматизация образовательного процесса

KIRISH

Sun'iy intellekt ta'lif sohasiga inqilobiy o'zgarishlar olib kirmoqda. U personallashtirilgan ta'lif imkoniyatlarini yaratish, o'qituvchilarning ishini yengillashtirish va ta'lif resurslariga global miqyosda kirish imkonini bermoqda. Ammo bu afzalliklar bilan birga, raqamli tafovutning kuchayishi, an'anaviy ta'lif usullarining o'zgarishi va ijtimoiy ko'nikmalarning rivojlanishiga ta'siri kabi muammolar ham mavjud. SI ta'lilda inson o'qituvchini to'liq almashtira olmaydi, balki uning yordamchisi sifatida xizmat qiladi. Kelajakda SI va inson hamkorligi ta'lif samaradorligini oshirishga xizmat qilishi kutilmoqda. Ta'lif tizimida SIdan muvaffaqiyatli foydalanish uchun uning imkoniyatlarini to'g'ri baholab, ijobiy va salbiy tomonlarini hisobga olgan holda, puxta rejulashtirilgan strategiya asosida harakat qilish zarur.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

ChatGPT 2022-yil 30-noyabrda ishga tushirilgan bo'lib, bir hafta ichida bir milliondan ortiq obunachilarni jalb qilgan Generativ sun'iy intellekt vositasi – ChatGPT o'zining murakkab vazifalarni amalga oshirishdagi ajoyib qobiliyati bilan dunyoni hayratga soldi. ChatGPTning ta'limgoh sohasida murakkab vazifalarni bajarish bo'yicha favqulodda imkoniyatlari o'qituvchilar o'ttasida turli his-tuyg'ularni uyg'otdi, chunki sun'iy intellektdagi ushbu rivojlanish mavjud ta'limgoh amaliyotlarini tubdan o'zgartirayotgandek tuyuladi.[1,5b] Shuningdek, Vladimir Naumovich Vapnik — rus olimi, sun'iy intellekt va mashinani o'rganish (machine learning) sohasida yetakchi mutaxassis va dunyo miqyosida taniqli olimlardan birdir. U, asosan, sun'iy intellekt va statistika o'rganishning fundamental nazariyalari bilan mashhur bo'lib, mashina o'rganish sohasidagi eng muhim yutuqlardan biri bo'lgan Support Vector Machines (SVM) algoritmini yaratgan. Bu metod sun'iy intellekt va statistika o'rganish sohalarida keng qo'llaniladi. Vapnik, shuningdek,, sun'iy intellektning ta'limgoh tizimlariga qo'llanilishi haqida ilmiy ishlarga ham bag'ishlangan. U mashina o'rganish algoritmlarining ta'limgoh jarayonlarida qanday foydalanimishi mumkinligini va bu texnologiyalarning pedagogik samaradorligini qanday oshirish mumkinligini o'rganadi. U o'quvchilarga ma'lumotlarni tahlil qilish, o'rganishning yanada samarali metodlarini ishlab chiqishda sun'iy intellektning ahamiyatini ta'kidlaydi.[2,3b] Sun'iy intellekt ta'limgoh jarayonini innovatsion yondashuvlar bilan boyitib, uni samaraliroq va qiziqarliroq qiladi. Shaxsiylashtirilgan ta'limgoh orqali o'quvchilarning ehtiyoj va darajalariga moslashgan individual dasturlar taqdim etiladi, bu esa ularning o'quv jarayonida muvaffaqiyatga erishish imkoniyatini oshiradi. Interaktiv o'rganish muhitlari yordamida texnologiyalar qiziqarli va samarali o'quv tajribasini yaratadi. Shuningdek,, sun'iy intellekt o'qituvchilarning yordamchisi sifatida ularning ishini yengillashtiradi, avtomatlashtirilgan baholash va ma'lumot tahlili orqali vaqtini tejaydi. Ta'limgoh jarayonini avtomatlashtirish o'qituvchilarga o'quvchilarni yanada samarali qo'llab-quvvatlash imkoniyatini beradi. Umuman olganda, sun'iy intellekt ta'limgohning barcha darajalarida sifatni oshirish, jarayonni moslashuvchan qilish va bilim olishni ko'proq shaxsiylashtirishga xizmat qilmoqda.

NATIJA VA MUHOKAMA

ChatGPT o'qituvchilarning o'quv jarayonini samarali tashkil etishida ulkan yordam ko'rsatadi. Quyidagi yo'naliislarda uning imkoniyatlaridan foydalanish mumkin:

- **Darsliklar va ma'ruzalar matnlarini yaratish:** ChatGPT mazmunli va tushunarli darsliklar, dars eslatmalari va ma'ruzalar matnlarini tayyorlashda yordam beradi.
- **Taqdimotlar va vizual materiallar:** Prezentatsiyalar uchun mavzuga oid qisqacha ma'lumotlar, asosiy g'oyalalar va grafik ko'rinishlar taklif qiladi.
- **Test va mashqlar:** Har xil fanlar uchun turli darajadagi test savollari, amaliy mashqlar va o'quvchilar bilimini sinashga mo'ljallangan topshiriqlarni ishlab chiqishda yordam beradi.
- **Qo'shimcha resurslar:** O'quvchilarning qiziqishlariga mos holda, mavzuni kengaytiruvchi qo'shimcha maqolalar, kitob tavsiyalari va internet resurslari taklif qiladi.

Shuningdek,, ChatGPT har bir o'quvchining o'quv ehtiyojlarini hisobga olib, dars jarayonini shaxsiylashtiradi. Bu o'quvchilarning o'rganish sur'ati va bilim darajasini inobatga olgan holda, ularga mos materiallar va topshiriqlar taqdim etish imkonini beradi:

- **Savollarga javob berish:** ChatGPT o'quvchilarning mavzu bo'yicha savollariga tushunarli va tezkor javob berib, ularga murakkab tushunchalarni oson o'zlashtirishga yordam beradi.
- **Individuallashtirilgan materiallar:** Har bir o'quvchining bilim darajasiga mos ravishda qiyinlik darajasi o'zgartirilgan mashqlar, misollar va nazariy materiallarni ishlab chiqadi.
- **O'quv jarayonini boshqarish:** O'quvchilar o'zlariga qulay tarzda mavzularni mustaqil o'rganish imkoniyatiga ega bo'lib, bu ularga o'zlarini rivojlantirishga yordam beradi.

ChatGPT o'qituvchilar uchun ishonchli yordamchi bo'lib, o'quv materiallarni tayyorlashdan tortib, darslarni shaxsiylashtirish va avtomatlashtirilgan baholashgacha bo'lgan jarayonlarni osonlashtiradi. U nafaqat ta'limgoh sifati va samaradorligini oshiradi, balki o'qituvchilarning ma'muriy va tashkiliy ishlarni yengillashtiradi, bu esa ularga dars jarayoniga ko'proq e'tibor qaratish imkonini beradi.

ChatGPT ni ta'limgohda samarali qo'llashning afzallikkilari.

PEDAGOGIKA

ChatGPTni ta'lrim jarayonida qo'llash bir qancha afzalliklarni taqdim etadi. Ulardan biri bu shaxsiylashtirilgan o'qitish (Personalized Learning). Bunda ChatGPT har bir o'quvchining bilim darajasi va o'quv sur'atiga moslashib, savollariga individual tarzda javob beradi va talabalar o'zlariga qulay bo'lgan vaqtida va joyda ChatGPT yordamida bilim olish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bundan tashqari, ChatGPT 24 saat davomida ishlay oladi, bu esa o'qituvchilar yoki murabbiylar mavjud bo'lmagan vaqtarda ham bilim olishni davom ettirish imkonini beradi. Favqulodda savollar paydo bo'lganda, talaba tezkor javob olishi mumkin. Shuningdek,, talabalarga yozma ishlarni tahlil qilish, grammatik va stilistik xatolarni aniqlashda yordam beradi. Bunda ChatGPT yordamida insholarini tahrirlash yoki yaxshilash bo'yicha maslahat olishlari mumkin. ChatGPT murakkab tushunchalarni sodda va tushunarli usulda tushuntirish imkoniyatiga ega. Bu o'quvchilar tomonidan qiyin mavzularni o'zlashtirishni osonlashtiradi.

Nafaqat talabalar uchun balki o'qituvchilar ham o'zlari uchun ko'plab qulayliklarga ega bo'lishlari mumkin. Asosan, ChatGPT o'qituvchilarga dars rejalarini, slaydlarni, test savollarini va boshqa o'quv materiallarini tez va samarali tayyorlashda yordam beradi. Mavjud o'quv materiallarini yangilash yoki ularni sodda va tushunarli shaklda qayta ishlash imkonini beradi. Shuningdek,, o'qituvchilarga uy vazifalarini tekshirish, baholash yoki tahlil qilishda ko'maklashadi, bu esa ularning vaqtini tejashta yordam beradi. ChatGPT orqali takrorlanadigan vazifalarni avtomatlashtirish o'qituvchilarni ijodiy faoliyatga ko'proq vaqt ajratish imkonini beradi

Ushbu afzalliklarni hisobga olgan holda, ChatGPT ta'lrim tizimiga joriy etish samaradorlikni oshirish bilan birga ta'lrim sifatini yangi bosqichga olib chiqishi mumkin.

ChatGPT ta'lrim jarayonida ko'plab afzalliklarga ega bo'lsa-da, uning ayrim kamchiliklari ham mavjud. Ushbu kamchiliklarni hisobga olish va ular bilan ishlash muhimdir. ChatGPT ba'zan xato yoki eskirgan ma'lumotlarni taqdim etishi mumkin. Bunda o'quvchilar noto'g'ri javoblarni to'g'ri deb qabul qilib, ularni o'zlashtirish ehtimoli mavjud. Shu sababli ham ta'lrim jarayonida ChatGPTdan foydalanilganda berilgan ma'lumotlarni qo'shimcha manbalar yordamida tekshirish tavsiya etiladi.

Shuningdek,, ChatGPT talaba bilan muloqot qilsa-da, u ikki tomonlama muloqotni to'liq ta'minlay olmaydi, chunki mashina inson kabi hissiy yoki ijtimoiy jihatlarga moslashish qobiliyatiga ega emas. Ushbu insoniy muloqotning yetishmasligi o'qituvchining shaxsiy munosabati orqali ko'proq foya oladigan talabalar uchun kamchilik bo'lishi mumkin. D'Mello va hamkaslarining (2014) tadqiqotida aniqlanishicha, insoniy hissiy xatti-harakatlarni taqlid qiluvchi virtual repetitor bilan muloqot qilgan talabalar, bunday xatti-harakatlarga ega bo'lmagan virtual repetitor bilan muloqot qilgan talabalarga nisbatan yaxshiroq o'quv natijalariga erishgan.[3,8b]

Suniy intellekt chatGPT kabi modellar kontekst va vaziyatni tushunish qobiliyatiga ega emas, bu esa noto'g'ri yoki mavzuga mos kelmaydigan javoblarni talabaga taqdim qilishiga olib kelishi mumkin. Gao va hamkaslarining (2019) tadqiqotida aniqlanishicha, generativ modellar asosidagi muloqot tizimi suhbat davomida kontekstga mos keladigan javoblarni tushunish va yaratish qobiliyatida cheklovlargacha mavjudligini aniqlagan. [4,4b]

ChatGPT va boshqa generativ sun'iy intellekt modellarini kuchli vositalar sifatida ishlatish muhim, ammo ular inson o'qituvchilari va repetitorlarining o'rnnini bosmaydi. Ushbu vositalardan mas'uliyat bilan foydalanish va ularni insoniy ta'lrim va qo'llab-quvvatlash bilan birgalikda qo'llash zarur (Ribeiro & Vala, 2020). [5,54b]

ChatGPT ta'lrim jarayonida samarali yordam vositasi bo'lishi mumkin, ammo uning kamchiliklari bilan hisoblashish muhimdir. To'g'ri yondashuv va integratsiya orqali uning afzalliklari kuchaytirilishi va kamchiliklari minimallashtirilishi mumkin. Eng muhimi, ChatGPT yordamchi vosita sifatida ko'riliishi kerak, o'qituvchi va talabalar esa asosiy ijodkor va bilim egasi bo'lib qoladi.

XULOSA

ChatGPT zamonaviy ta'limga samarali vosita bo'lib, o'quvchilarning bilim olish jarayonini boyitishi mumkin. Ammo undan to'g'ri foydalanish uchun ma'lum chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur.

Birinchidan, ChatGPT'ni qo'shimcha vosita sifatida foydalanish. O'qituvchilar ChatGPT'dan foydalanishni o'quvchilarga qo'shimcha yordam beruvchi vosita sifatida tanishtirishi lozim. Bu orqali talabalar o'z intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'naltirilishi kerak.

ChatGPT asosiy bilim manbayi sifatida emas, balki faqat qo'shimcha maslahat va yo'riqchi sifatida ishlatalishi maqsadga muvofiqdir.

Ikkinchidan, haqiqiy inson muloqotini qo'llab-quvvatlash. ChatGPT muloqotda cheklov larga ega bo'lgani sababli, ta'lif jarayonida insoniy muloqotni kuchaytirish muhimdir. Talabalar va o'qituvchilar o'rta sidagi jonli muhokama va bahslar ChatGPT'dan olingan ma'lumotlarni yanada mustahkamlaydi va chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Uchinchidan, akademik halollik qoidalarini joriy etish. ChatGPT'dan foydalanish bo'yicha ta'lif muassasalarida aniq qoidalar belgilanishi va talabalarga akademik halollik tamoyillari tushuntirilishi lozim. Bu esa plagiatsning oldini olishga va talabalarni mas'uliyatli foydalanishga undashga yordam beradi.

To'rtinchidan, ma'lumotlarni tekshirish: ChatGPT tomonidan taqdim etilgan javoblar internetdagi ma'lumotlarga asoslanganligi sababli, ularning sifati va ishonchligini mustaqil ravishda tekshirish talab etiladi. Faqat ishonchli manbalarga taya'nish va tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish ChatGPT'ning noto'g'ri ma'lumot berish xavfini kamaytiradi.

ChatGPT ta'lif jarayonini yangi texnologiyalar bilan boyitish imkonini beradi. Ammo undan oqilona va mas'uliyatli foydalanish muhimdir. O'qituvchilar va o'quvchilar o'rta sidagi jonli muloqotni saqlab qolish, ijodiy va mustaqil fikrlashni rivojlantirish, shuningdek,, ChatGPT ma'lumotlarini tekshirish orqali uning ta'lifdagagi ijobiy ta'sirini oshirish mumkin. Akademik halollik tamoyillariga rioya qilish va ChatGPT'ni faqat yordamchi vosita sifatida ishlatalish ta'lif jarayonining samaradorligini oshiradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Baidoo-Anu, David and Owusu Ansah, Leticia, Education in the Era of Generative Artificial Intelligence (AI): Understanding the Potential Benefits of ChatGPT in Promoting Teaching and Learning (January 25, 2023). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4337484> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4337484>
2. *Estimation of Dependences Based on Empirical Data*, Reprint 2006 (Springer), also contains a philosophical essay on *Empirical Inference Science*, 2006
3. D'Mello, S., Craig, S., Witherspoon, A., & Graesser, A. (2014). Affective and learning-related dynamics during interactions with an intelligent tutoring system. International Journal of Human-Computer Studies, 72(6), 415-435
4. Kim, S., Park, J., & Lee, H. (2019). Automated essay scoring using a deep learning model. Journal of Educational Technology Development and Exchange, 2(1), 1-17.
5. Ribeiro & Vala, 2020. Education in the Era of Generative Artificial Intelligence (AI): Understanding the Potential Benefits of ChatGPT in Promoting Teaching and Learning